

AMANUENSSIOHJESÄÄNTÖ

Helsingin yliopisto

Lääketieteellinen tiedekunta

2025

Sisällys

Johdanto.....	3
Amanuenssiharjoittelun tavoitteet ja sisältö	4
Amanuenssiharjoittelun laajuus ja kesto	4
Amanuenssiharjoittelun suorittaminen	5
Amanuenssiharjoittelun suorittaminen ulkomailla	6
Amanuenssin oikeudet ja velvollisuudet.....	6
Amanuenssin toimien haku ja jako	7
Suoritusmerkinnän saaminen amanuenssiharjoittelusta	7

Johdanto

Amanuenssi on lääketieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluvaa pakollista harjoittelua suorittava opiskelija, joka on työsuhteessa suorituspaikkaan (terveydenhuollon organisaatio).

Amanuenssiharjoittelun aikana opitaan lääkärin ammattiin kuuluvia käytännön taitoja ja valmiuksia sekä yleisemminkin tutustutaan lääkärin ammatin arkeen ja työnkuvaan. Amanuenssi on harjoittelija ja sairaalan työntekijä, toisaalta opiskelija, joka on saamassa käytännön opetusta ja harjoitusta kurssiaikana opitun teorian tiedon soveltamisessa käytäntöön. Helsingin yliopistossa tutkintoon sisältyviä pakollisia amanuenssiharjoitteluja suoritetaan neljä: konservatiivinen amanuenssiharjoittelu, operatiivinen amanuenssiharjoittelu, terveyskeskusharjoittelu sekä vapaavalintainen amanuenssiharjoittelu. Näiden neljän pakollisen harjoittelun lisäksi on mahdollista suorittaa yksi ylimääräinen amanuenssiharjoittelu tutkinnon vapaasti valittaviin opintoihin.

Amanuenssiharjoittelun tavoitteet ja sisältö

Amanuenssiharjoittelun (=amanuenssuuri) koulutuksellisena tavoitteena on 1) perehdyttää opiskelija sairaaloiden ja terveyskeskusten käytännön toimintaan ja viikko-ohjelmaan lääkärin näkökulmasta, sekä 2) tutustuttaa opiskelija eri henkilöstöryhmien tehtäviin ja toimintaan terveyspalveluja tuottavan työyhteisön jäsenenä. Tavoitteena on lisäksi 3) saada harjoitusta opinnoissa kertyneiden valmiuksien soveltamiseen käytännössä sekä 4) harjoitella yleislääkäritasoisten toimenpiteiden suorittamista ohjatusti.

Sairaalan palkallisena työntekijänä amanuenssin suoritettavaksi kuuluu rutiiniluonteisia tehtäviä, jotka amanuenssi mahdollisesti jo hallitsee. Opiskelijana amanuenssi ei kuitenkaan ota täysin itsenäisesti vastuuta potilaista, vaan hänen toimintaansa valvoo muu henkilökunta. Amanuenssi suorittaa myös lääkärin perustaitoihin kuuluvia tehtäviä valvotusti. Amanuenssin tehtävät valitaan niin, että hän saa kokonaisvaltaisen kuvan harjoittelupaikkansa toiminnasta sekä oppii käytännön lääkärintaitoja alalta.

Amanuenssille voidaan osoittaa ns. omia potilaita, joiden tutkimuksia ja hoitoa hän pääasiassa seuraa. Tavallisesti amanuenssi osallistuu esimerkiksi osaston potilaskierrolle, tutkii potilaita ja neuvottelee tutkimuksista ja hoidosta opettajana toimivan lääkärin tai muun henkilökunnan kanssa. Operatiivisilla aloilla amanuenssi voi myös seurata tai avustaa toimenpiteissä.

Päivystyskäytännöt ja työaikajärjestelyt vaihtelevat yksiköissä. Useimmiten harjoittelu tapahtuu virka-aikaan, mutta joissakin yksiköissä amanuenssi osallistuu myös päivystystoimintaan. Amanuenssi osallistuu yksiköissä järjestettävään lääkäreille tarkoitettuun koulutukseen ja kokouksiin.

Amanuenssiharjoittelun laajuus ja kesto

Tutkintoon kuuluva harjoittelun kesto on yhteensä 4 kuukautta (1 kuukausi = 28 vuorokautta, 6 op), josta 1 kuukausi on konservatiivisen erikoisalan harjoittelua, 1 kuukausi operatiivisen alan harjoittelua, 1 kuukausi terveyskeskusharjoittelua ja 1 kuukausi vapaavalintaista harjoittelua. Näiden lisäksi yhden ylimääräisen amanuenssiharjoittelun (6 op) voi sijoittaa tutkinnon vapaavalintaisiin opintoihin.

Erikoisalat on jaoteltu alla olevan mukaisesti:

Konservatiiviset erikoisalat:

Sisätaudit ja sisätautien suppeat erikoisalat · Akuuttilääketiede · Fysiatría · Geriatria · Ihotaudit ja allergologia · Keuhkosairaudet · Lastenneurologia · Lastentaudit · Neurologia · Syöpätaudit

Operatiiviset erikoisalat:

Kirurgia ja kirurgian suppeat erikoisalat · Anestesiologia ja tehohoito · Korva-, nenä- ja kurkkutaudit · Naistentaudit ja synnytykset · Neurokirurgia · Silmätaudit

Vapaavalintainen amanuenssiharjoittelu voi olla edellä mainittujen alojen lisäksi myös tutkimustyötä tai varusmies-/siviilipalvelussa suoritettua lääkärin työtä, terveydenhuollon koulutusohjelman koulutuspaikoissa tai valtionhallinnon organisaatiossa (esim. vankeinhoitolaitoksen vankiterveydenhuolto) työskentelyä. Tutkimustyö käsittää tiedekunnan tutkimusryhmissä toimimista tutkijana, tutkimusassistenttina tai vastaavissa tehtävissä.

Helsingin yliopistossa lääketieteen lisensiaatin tutkintoon hyväksyttävän amanuenssiharjoittelun kesto on vähintään 28 päivää ilman poissaoloja tai keskeytyksiä. Jakson ei tarvitse olla kalenterikuukausi. Poissaolot/keskeytykset lisäävät 28 päivän minimiaikaa poissaolopäivien verran. Poissaoloja tai keskeytyksiä voi olla enintään 7 päivää / 28 päivän jakso, ja niiden korvaamisesta tulee sopia erikseen harjoittelupaikan kanssa. Keskeytyspäiviksi ei lasketa seuraavia: 1) aktiivivapaat/päivystysvapaat, 2) täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen), 3) sairausloma, palkallinen, enintään 7 päivää / 28 päivää, 4) ulkomainen koulutus (palkallinen), 5) arkipyhät.

Amanuenssiharjoittelun suorittaminen

Amanuenssiharjoittelun voi aloittaa L1-3 opinnot suorittanut opiskelija. Lisäksi edellytetään opintojakson suorittamista siltä alalta, jonka amanuenssiharjoittelua opiskelija hakeutuu suorittamaan. Tutkimustyössä suoritettavaa amanuenssiharjoittelun aloittamista varten riittää esimiehen arvio riittävistä taidoista. Tarkempi listaus vaadituista suorituksista löytyy "*Amanuenssiharjoittelu*" -Moodlesta. Vaaditut opintosuoritukset tarkistetaan amanuenssiharjoittelun suoritusmerkinnän kirjaamisen yhteydessä.

Amanuenssiharjoittelun voi suorittaa loma-aikoina, L6-vuoden kurssien päättymisen jälkeen tai opiskelijan ollessa muusta syystä pidempään poissa kokoaikaisesta opiskelusta lukuvuoden aikana (esim. välivuosi tai hoitovapaa). Opetusohjelmaan merkitystä opetuksesta ei saa olla poissa amanuenssiharjoittelun vuoksi. Toukokuu on opiskelukuukausi ja varattu syventävien valinnaisten suorittamiselle. Toukokuussa amanuenssuureja voivat suorittaa ainoastaan L6-vuodella olevat tai kokoaikaisesta opiskelusta pidempään poissa olevat opiskelijat (esim. välivuosi tai hoitovapaa).

Amanuenssiharjoittelu suoritetaan vähintään yhden kuukauden (28 vrk) jaksona samassa toimipaikassa ja erikoisalalla. Amanuenssiharjoittelu voi olla mahdollista suorittaa kahdessa kahden viikon osassa samalla erikoisalalla (2 + 2 vko), jakamalla harjoittelu elokuulle ennen opetuksen alkua sekä vuoden vaihteeseen opetuksen jälkeen. Harjoittelua tulee olla joulutauolla vähintään 8 arkipäivää. Opiskelija voi sopia harjoittelupaikan kanssa siitä, miten 8 päivää toteutuu (arkipyhän voi korvata erikseen sovittavalla järjestelyllä esim. iltapäivystyksellä) Mahdollisuuteen vaikuttavat pyhien ajoittuminen kalenterivuonna ja opetuksen ajoittuminen lukuvuodelle. Amanuenssiryhmä arvioi vuosittain erikseen, onko amanuenssiharjoittelun suorittaminen kahdessa osassa elo-joulukuussa käytännössä mahdollista. Mahdollisuudesta ilmoitetaan hakuohjeissa erikseen.

Konservatiivinen ja operatiivinen harjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti erikoissairaanhoidossa. Konservatiivinen amanuenssiharjoittelu geriatriassa tulee suorittaa geriatrian osaston/oppialan hyväksymässä koulutuspaikassa (ks. <https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinenjatkokoulutus//koulutuspaikat>) ja osaston tulee olla geriatriin tai muun konservatiivisen alan erikoislääkärin johtama.

Amanuenssina tehtävä terveyskeskusharjoittelu tulee suorittaa yleislääketieteen osaston/oppialan hyväksymässä YEK-kelpoisessa toimipaikassa (ks. <https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinenjatkokoulutus//koulutuspaikat>). Harjoittelijan ja harjoittelun ohjaajan tulee olla palvelussuhteessa sen toimintoyksikön ylläpitäjään, jossa harjoittelu suoritetaan. Harjoittelut tulee suorittaa hyvinvointialueiden toimintayksiköissä. Näihin lukeutuvat yksityiselle toimijalle kokonaisulkoistetut toimintayksiköt hyvinvointialueilla. Terveyskeskusharjoittelun ohjelma räätälöidään opiskelijalle hänen suorittamiensa opintojaksojen pohjalta.

Vapaavalintaisen amanuenssiharjoittelun suoritusmerkinnän voi saada myös toimimalla lääkärin sijaisena muissa kuin YEK-kelpoisissa toimipaikoissa.

Samassa yksikössä voi suorittaa useamman peräkkäisen amanuenssiharjoittelun.

Amanuenssiharjoittelun suorittaminen ulkomailla

Amanuenssiharjoittelun voi suorittaa ulkomailla ja ulkomailla suoritettu amanuenssiharjoittelu hyväksytään osaksi tutkintoa seuraavien edellytysten täyttyessä: Ulkomailla suoritettava operatiivinen tai konservatiivisen alan amanuenssiharjoittelu tulee suorittaa ensisijaisesti yliopistosairaalassa tai sellaiseen rinnastettavissa olevassa sairaalassa, ja amanuenssihjesäännön mukaiset edellytykset tulee täyttyä. Amanuenssiharjoittelun hyväksyy etukäteen Helsingin yliopiston oppialan vastuuprofessori. Ulkomailla suoritettavan perusterveydenhuollon amanuenssiharjoittelun osalta Helsingin yliopiston yleislääketieteen professori arvioi ja hyväksyy etukäteen ulkomailla suoritettavan amanuenssiharjoittelun sisällön ja koulutustavoitteiden täyttymisen.

Amanuenssin oikeudet ja velvollisuudet

Amanuenssin tulee noudattaa harjoittelupaikkansa (työnantaja) työntekijöitä koskevia yleisiä määräyksiä. Amanuenssin tulee suorittaa esimiehensä määräämät tehtävät, joiden tulee edistää harjoittelujakson tavoitteiden saavuttamista. Amanuenssin tulee ottaa toimensa vastaan sopimuksen mukaisesti. Amanuenssiharjoittelua suorittavalla opiskelijalla tulee olla asianmukainen perehdytys, ohjaus ja valvonta sekä päivystysaikana riittävä konsultaatiomahdollisuus. Lisätietoja löytyy ”Opiskelijan ohjeet” -sivustolta (<https://studies.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/koulutusohjelmasi-harjoitteluohjeet>) ja Amanuenssi-Moodlesta (<https://moodle.helsinki.fi/course/view.php?id=36713>).

Amanuenssin säännöllinen työaika on KVTESin mukainen lääkärin viikkotyöaika opetustilaisuuksineen ja mahdollisine sairaalan päivystysaikana tapahtuvine työskentelyineen. Kokonaistyöajasta voi enintään 1/3 olla sairaalan päivystysaikana tapahtuvaa työskentelyä, ellei amanuenssin kanssa yhteisymmärryksessä toisin sovita. Työaika voidaan järjestää myös niin, että se ennalta laadittavan työjärjestyksen mukaan tasoittuu sovitun työjakson kuluessa keskimäärin KVTESin mukaiseen lääkärin viikkotyöaikaan, esimerkiksi 38,25 tuntiin viikossa.

Sairastumisista on amanuenssin viivytystä ilmoitettava esimiehelleen. Yli kolme vuorokautta jatkuneesta sairaudesta amanuenssin tulee esittää esimiehelle hyväksyttävä selvitys.

Sairauslomatodistus tulee toimittaa työnantajan käytäntöjen mukaisesti. Yli viikon mittainen sairauspoissaolo tulee korvata esimiehen kanssa sovittavalla tavalla, kuten viikonloppupäivystyksillä tai alkuperäisen jakson jälkeisellä harjoittelulla.

Amanuenssin osallistuminen tenttitilaisuuksiin tulee mahdollistaa työaikajärjestelyin. Amanuenssilta ei vaadita ylimääräistä työtä ajalta, jolloin hän osallistuu lääketieteellisiin koulutustilaisuuksiin (esim. Lääkäripäivät). Tiedekunta katsoo, että amanuenssin toimelle asetetut koulutukselliset tavoitteet tulevat näin täytetyiksi. Niinä päivinä, jolloin amanuenssi osallistuu lopputenttiin, hänen tulee saada vapaata amanuenssin toimesta. Vapaapäivistä on kuitenkin sovittava työnantajan kanssa riittävän ajoissa.

Palvelussuhteen ehtoja koskevat riita-asiat ratkaistaan siten kuin asiasta on erikseen sovittu työntekijän ja työnantajan välisessä sopimuksessa. Amanuenssin tulee korvata laiminlyömiänsä työtehtävät vastaavalla, esimiehen kanssa yhteisymmärryksessä sovitulla tavalla.

Amanuenssin toimien haku ja jako

Opintoasiainkoordinaattori Helsingin yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta koordinoi amanuenssin toimien täyttämistä. Haettavissa olevat paikat sijoittuvat ensisijaisesti HUS-alueelle. Kurseilla L3, L4 ja L5 opiskeleville amanuenssien toimet jaetaan kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tarkemmat tiedot hakuajoista ja hakuohjeet lähetetään kursseille ennen hakuajan alkua. Kaikki tiedekunnan välittämät amanuenssipaidat jaetaan kalenterikuukausittain. Poikkeuksena tästä elo- ja joulukuun amanuenssijakso, josta mainittu tarkemmin kappaleessa "Amanuenssiharjoittelun suorittaminen".

Amanuenssipaidat jaetaan seuraavassa järjestyksessä L6, L5, L4, L3. Saman kurssin sisällä ratkaistaan järjestys seuraavasti: 1) Opiskelija, jolla on vähemmän amanuenssuurijaksoja (tiedekunnan välittämä amanuenssipaidka) on etusijalla useammin amanuenssina toimineisiin opiskelijoihin nähden 2) Tasatilanteessa arpa ratkaisee.

Opiskelijan hakemuksessa ilmoittama paikkavaraus on sitova. Paikan voi peruuttaa ainoastaan sairauden takia. Esimerkiksi toisen työpaikan takia amanuenssipaidkaa ei saa peruuttaa. Amanuenssipaidkan peruutus muun syyn kuin sairauden takia käsitellään myöhemmissä harjoittelupaikkojen jaoissa kuten suoritettu amanuenssuurijakso ja tämä huomioidaan järjestystä ratkaistaessa.

Opintoasiainkoordinaattori toimittaa ehdotuksen amanuenssiharjoittelua suorittamaan tulevista opiskelijoista suorituspaikkojen yhteyshenkilölle. Lopullisesti amanuenssin palkkauksesta päättää kukin suorituspaikka.

Tiedekunta ei jaa terveyskeskusten amanuenssiharjoittelun paikkoja vaan näihin opiskelijat hakeutuvat suoraan itse.

Suoritusmerkinnän saaminen amanuenssiharjoittelusta

Amanuenssiharjoittelusta voidaan antaa suoritusmerkintä vain, mikäli harjoittelun aloittamiseksi vaaditut opinnot on kokonaisuudessaan suoritettu.

Yliopiston paikkajaon kautta saaduista paikoista annetaan suoritusmerkintä, kun yksiköstä on saatu tieto amanuenssiharjoittelun toteutumisesta. Muualla suoritetusta amanuenssiharjoittelusta tulee toimittaa palvelutodistus, jonka perusteella merkintä annetaan. Palvelutodistuksessa tulee mainita harjoittelu-aika, erikoisala sekä keskeytykset/poissaolot tai maininta ettei keskeytyksiä/poissaoloja ole ollut. Palvelutodistuksessa tulee lisäksi olla allekirjoitus.